

KARTA KURSU

Rok akademicki 2020/2021

Kierunek: Psychologia
Specjalność: -
Forma prowadzenia zajęć: stacjonarne
Stopień: jednolite magisterskie
Rok: II
Semestr: letni

Nazwa	Psychologia różnic indywidualnych
Nazwa w j. ang.	Psychology of individual differences

Koordynator	dr Katarzyna Kotlarska	Zespół dydaktyczny
		dr Katarzyna Kotlarska mgr Anna Nierzewska mgr Wiktor Potoczny
Punktacja ECTS*	5	

Opis kursu (cele kształcenia)

Wiedza: Celem kursu jest dostarczenie studentom wiedzy o źródłach, mechanizmach i uwarunkowaniach różnic indywidualnych.

Umiejętności: Podczas zajęć studenci rozwiną umiejętności związane z wyjaśnianiem mechanizmów kierujących zachowaniem, odwołując się do zmiennych różnicowych oraz umiejętności związane ze stosowaniem metod diagnozy w obszarze różnic indywidualnych.

Kompetencje społeczne: Studenci rozwiną świadomość znaczenia różnic indywidualnych w kontekście potrzeb i możliwości jednostki, a także rozumienie możliwości i ograniczeń metod diagnostycznych i badań naukowych w obszarze psychologii różnic indywidualnych

Warunki wstępne

Wiedza	Podstawowa wiedza z zakresu historii myśli psychologicznej
Umiejętności	Podstawowe umiejętności w zakresie czytania ze zrozumieniem tekstów naukowych oraz odczytywania wyników prostych analiz statystycznych
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 – potrafi opisać zachowanie jednostki z perspektywy zmiennych różnicowych, uwzględniając wpływ czynników genetycznych i środowiskowych (społecznych, kulturowych)	K_W01, K_W04
	W02 – potrafi scharakteryzować funkcjonujące w psychologii teorie temperamentu, osobowości, inteligencji, kreatywności oraz stylów poznawczych, kontekst ich powstania, wskazać różnice między nimi	K_W04
	W03 – zna podstawowe metody diagnozy zmiennych różnicowych, jest świadomy ich podłoża teoretycznego oraz ograniczeń zastosowania i interpretacji wyników	K_W05, K_W12

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 – potrafi wyjaśnić mechanizmy, podobieństwa i różnice w obserwowanych zachowaniach odwołując się do zmiennych różnicowych	K_U04, K_U06
	U02 – potrafi dobrać oraz zastosować metody pomiaru różnic indywidualnych oraz zinterpretować ich wyniki	K_U07
	U03 – potrafi formułować problemy badawcze w obszarze psychologii różnic indywidualnych	K_U01
	U04 – umie samodzielnie wyszukiwać, analizować i oceniać informacje z wykorzystaniem artykułów naukowych	K_U02

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 – rozumie i jest otwarty na wynikające ze zróżnicowania indywidualnego odmienne potrzeby i możliwości jednostek	K_K05
	K02 – jest świadomy własnego profilu zmiennych różnicowych i związanej z nim specyfiki funkcjonowania, zwłaszcza w kontekście interakcji społecznych	K_K05, K_K03
	K03 – ma świadomość ograniczeń związanych z prowadzeniem badań w obszarze psychologii różnic indywidualnych	K_K06

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A		K		L		S		P
Liczba godzin	30			30						
60										

Opis metod prowadzenia zajęć

Kurs odbywa się zdalnie w trybie synchronicznym za pomocą platformy MS Teams.

Wykłady interaktywne z wykorzystaniem materiałów multimedialnych

Ćwiczenia: dyskusje grupowe, praca w grupach, analiza danych eksperymentalnych oraz budowy narzędzi badawczych, analiza literatury, projekt indywidualny: streszczenie artykułu empirycznego

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Kolokwium zaliczeniowe
W01								X				X	X
W02								X				X	X
W03								X				X	X
U01						X		X				X	X
U02								X				X	X
U03						X		X					
U04						X		X					
K01								X					
K02								X					
K03						X		X					

Kryteria oceny	<p>Egzamin pisemny (ocena pozytywna = 50% + 1 pkt), obowiązkowa obecność na wykładach (dopuszczalne 4 nieobecności)</p> <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. aktywność i przygotowanie do zajęć; 2. zaliczenie kolokwium (50% + 1 poprawnych odp.); 3. streszczenie artykułu empirycznego z zakresu PRI (odwzorowanie postępowania badawczego); 4. obecność na zajęciach (dopuszczalne 2 nieobecności).
----------------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykłady:

1. Wprowadzenie do psychologii różnic indywidualnych
2. Determinanty różnic indywidualnych: dziedziczność i środowisko
3. Inteligencja: definicje i struktura
4. Mechanizmy poznawcze i biologiczne inteligencji
5. Pojęcie temperamentu: klasyczne teorie temperamentu i kierunki rozwoju teorii
6. Teorie temperamentu skoncentrowane na dziecku
7. Teorie temperamentu człowieka dorosłego
8. Teorie osobowości oparte na pojęciu cechy
9. Funkcjonalne znaczenie cech osobowości wchodzących w skład Wielkiej Piątki
10. Style poznawcze i style radzenia sobie ze stresem jako konstrukty psychologiczne
11. Inteligencja emocjonalna
12. Kreatywność i aktywność twórcza
13. Twórczość a cechy indywidualne
14. Różnice indywidualne w zachowaniu zwierząt
15. Podsumowanie kursu: zastosowania praktyczne psychologii różnic indywidualnych

Ćwiczenia:

1. Zajęcia organizacyjne. Wprowadzenie terminologiczne.
2. Problem dziedziczności cech
3. Teorie i rodzaje inteligencji
4. Inteligencja a mądrość
5. Charakterystyka funkcjonowania osób z niepełnosprawnością umysłową
6. Twórczość – pojęcie egalitarne i elitarne
7. Rola emocji i motywacji w procesie twórczym
8. Trening twórczości
9. Regulacyjna teoria temperamentu – analiza teoretyczna
10. Regulacyjna teoria temperamentu – analiza praktyczna
11. Style poznawcze a osiągnięcia szkolne. Pomiar tempa poznawczego.
12. Koncepcje zdolności. Problematyka osób wybitnie zdolnych.
13. Inteligencja emocjonalna
14. Różnice indywidualne i ich konsekwencje społeczne
15. Sztuczna inteligencja

Wykaz literatury podstawowej

Wykłady:

- Strelau J. (2002). Psychologia różnic indywidualnych; Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”.
  - Wprowadzenie – rozdziały 1 i 2 (str. 13-41)
  - Determinanty różnic indywidualnych – rozdział 3 (str. 42-61)
  - Inteligencja – rozdziały 4, 5 i 6 (str. 62-165)
  - Osobowość w ujęciu cechowym – rozdział 7 (str. 166-201)
  - Temperament – rozdziały 8, 9 i 10 (str. 202-278)
  - Style – rozdział 11 (str. 279-306)

Ćwiczenia:

- Matczak, A. (1992). Test Porównywania Znanych Kształtów J. Kagana. Warszawa: PTP. (s. 41-53).
- Matczak, A., Jaworowska, A., Stańczak, J. (2000). Rysunkowy Test Twórczego Myślenia Urbana i Jelena. Warszawa: PTP. (s. 11-14, 46-71).
- Matczak, A., Knopp, K. A. (2013). Znaczenie inteligencji emocjonalnej w funkcjonowaniu człowieka. Warszawa: Liberi Libri. (s. 11-34).
- Nęcka, E. (2003). Inteligencja. Geneza, Struktura, Funkcje. Gdańsk: GWP. (s. 178 – 191).
- Nęcka, E. (2005). Psychologia twórczości. Gdańsk: GWP. (s. 11-34; 45-52; 77-96; 173-199; 204-214).
- Sękowski, A. (2000). Osiągnięcia uczniów zdolnych. Lublin: TN KUL. (s. 57-95).
- Sękowski, A. (red.) (2004). Psychologia zdolności. Współczesne kierunki badań. Warszawa: PWN (s. 115-124; 173-192).
- Strelau, J. (2001). Psychologia temperamentu. Warszawa: PWN. (s. 180-190).
- Strelau, J. (red.) (2003). Psychologia. Podręcznik akademicki, t. 2. Gdańsk: GWP. (s. 653-676; 708-711; 721-782).
- Strelau J. (2006). Psychologia różnic indywidualnych; Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”. (s. 307-315).

Wykaz literatury uzupełniającej

- Bates, J.E. & Wachs, T.D. (1994). Temperament: Individual Differences at the Interface of Biology and Behavior. Apa Science Volumes.
- Chamorro-Premuzic, T., von Stumm, S. & Furnham, A. (2011). The Wiley-Blackwell Handbook of Individual Differences. Blackwell Publishing Ltd.
- Matczak, A. (2001). Style poznawcze. W: J. Strelau (red.). Psychologia. Podręcznik akademicki (t. II) (761-783); Gdańsk: GWP.
- Nęcka, E. (2001). Twórczość. W: J. Strelau (red.). Psychologia. Podręcznik akademicki; (t II). (783-809); Gdańsk: GWP.
- Nęcka, E. (2003). Inteligencja. Geneza – Struktura – Funkcje. Gdańsk: GWP.
- Nęcka, E. (2012). Psychologia twórczości. Gdańsk: GWP.
- Plomin, R. & McClearn, G.E. (1993). Nature, Nurture, & Psychology. Washington, DC: American Psychological Association.
- Strelau, J. (2001). Psychologia temperamentu. Warszawa: PWN.
- Strelau, J. (2015). Różnice indywidualne. Historia – determinanty – zastosowania. Wydawnictwo Naukowe Scholar

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	0
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	25
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	10

	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	0
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	30
	Ogółem bilans czasu pracy	125
	Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika	5